

TOPOGRAPHIA

INSVLÆ HVÆNÆ IN CELEBRI PORTHMO REGNI DANIAE, QVEM VVLGO OERSVNDT VOCANT, SITAE, IN QVA ARX VRANIBVRGVM DICTA, QVAMPLVRIMIS, VARIA EXACTAQVE RATIONE, ELABORATIS MACHINIS

Astronomicis referta, in summæ illius scientiæ honorem & instaurationem à TYCHONE

BRAHE nobili Dano, Domino de Knudstrup, circa annum M. D.

LXXX. exædificata est.

VIVS Insulæ medium ubi Arx ipsa consistit, elevationem Poli quinquaginta quinque, quinquaginta quatuor cum dimidio graduum obtinet, & ab occasu remouetur partibus 37. ferè. Habet autem in circuitu 8160. passus maiores, quorum quilibet 5. pedum assumitur, unde duo quasi miliaria germanica mediocria in ambitu adæquat. Quæ, cum in celeberrimo totius Regni freto, per quod quam plurimæ naues ab Orientali in Occidentale mare, & vice versa iucundo prospectu transeunt, constituitur, quædam etiam præcipua huius Regni opida in propinquo circuitu conspiciunt: In Selandia, Hafniam Regni Metropolim Academia Regia mercaturaque celebrem, versus Libanotum distantem tribus miliaribus, Helsingoram, ubi naues prætereuntes soluunt vestigia, & Arcem Croneburgum dictam, magnificè à Rege Friderico Secundo nouiter extructam, versus circium duobus miliaribus. Totidem etiam Helsingburgum in ipsam septentrionem, idque in Scania littoræ distat, in quo etiam Landiskronia, vnico saltem miliari disita versus Eum patet. Lunda, quæ licet maritima non sit, tamen hinc spectatur versus Messerum in distantia 4. miliarium. Malmogia verò Vpophanicem respicit, remota miliaribus quinque. Has ciuitates insula in circuitu videt, & vicissim ab his, cum sit admodum alta, prospectatur. Licet verò non admodum magna sit, nulla tamen eius pars ociosa & sterilis existit, estque ferax frugum, & iumentis abundat, alit damas, lepores, cuniculos & perdices in magna copia, & piscaturæ circumundi; apprimè opportuna est. Sylulam habet ex corylis, ubi nulla nucum vermiculis vnquam infecta visa est, vt neque glires hæc terra patitur. Olim quatuor Arcibus insignis erat, cum Huenella gigantissæ (ex qua hæc Insula nomen accepisse creditur) posteri, inter quos Hugo & Grunhilda apud Germanos in Athletharum historia celebres, memorantur, illam inhabitarent. Nomina Arcium adhuc recensentur: Synderburga, quæ versus meridionale littus sita erat, quemadmodum Nordburga oppositas partes, circa Boream obtinebat. Karhecidia verò ortum hyemalem, veluti Hamera æstiuum respiciebat. Harum quatuor Arcium fundamenta adhuc conspiciuntur, sed rudera nulla sunt residua. Licet verò Insula hæc admodum altè inter marinam falsedinem exurgat, tamen riuulos & fontes aquæ dulcis, non paucos habet. Estque inter alios fons, qui nulla vnquam hyberni frigoris vehementia congelatur, quod aliàs in his Regionibus est rarissimum.

ORTHOGRAPIA

ARCIS VRANIENBURG IN INSULA PORTHMI DANICI HVÆNA, OPT. ET POTENTISS. REGIS FRIDERICI SECUNDI DECRETO, ASTRONOMIAE INSTAVRANDÆ GRATIA A TYCHONE BRAHE

D. DE KNVDSTRVP EXAEDIFICATAE.

Explicatio partium exteriorum præcipua domus.

A Ianua Orientalis ex Ionico & Dorico opere composita. B. Coenaculum hibernum. F. Lapis fundamentalis quem posuit Magnus Dn. Carolus Danzæus Legatus Gallicus. G. & H. Fenestræ cellæ subterraniæ. C. Camera pro hospitibus. Suntque versus occasum due similes. M. Musæum rotundum cum Bibliotheca & globo magno aurichalcico, cuius diamiter 6. pedum est. K. Cæuea auiaria cui similibus respondet versus occasum. L. Laboratorium chymicum subterraneum & rotundum continens 16. varias fornaces arti Spagyricæ destinatas. I. Foramen per quod dimittuntur carbones pro laboribus Pyronomicis. Z. Cella subterranea pro reponendis lignis ad comburendum hyberno tempore. X. Coquina. D. Camera Regis rubea. a. Camera flaua octogonalis. E. Camera Reginae cærulea. His tribus respondet versus occasum Coenaculum maius æstiuum viridi colore exornatum, unde naues omnes ex utroque mari occidentali & orientali per fretum illud vltro citroque frequentissimè comeantes iucundo prospectu videri possunt. X. Fenestræ superioris contignationis. O. Observatorium maius meridionale sex insignes & maiores machinas Astronomicas continens. P. Globus volubilis cui imponitur instrumentum inter obseruandum distantias stellarum, cui similis versus occasum respondet. Q. Ambitus octogonalis in quo situs est globus prædictus. N. Observatorium minus meridionale Armillas Aequatorias magnas continens. VV. Descensus in Laboratorium & Ascensus in Observatorium. R. Observatorium maius Septentrionale quatuor magnis instrumentis Astronomicis refertum. S. Observatorium minus Septentrionale, aliàs Armillas Aequatorias magnas capiens. T. Alius globus versatilis imponendis instrumentis inseruiens, cui etià versus Occasum similis respondet. V. Locus in quo situs est globus ille magnus. a. Suprema Camera octogonalis proximè infra cuspidem domus, ex qua vndique patet prospectus habens in circuitu ambitum quem Galeriam vocant supra tectum. yy. Structuræ octogonales in quibus imagines excisæ 4. Anni partes referentes conspiciuntur, & per artificium Hydaticum, quando lubet, gyrantur, aquasque singulæ ternas sursum attollunt. ss. Sex camini in vnum desinentes versus Austrum, & alij sex versus Boream, in quibus omnes camini totius domus distinctim concurrunt. N. Locus pro Horologio sonante horas per campanam, quæ superius pendet in 5. l. Pegasus ostendens unde spirent venti, qui dū circumuoluitur infra tabulatum supremæ Octogonicæ cameræ per indicem volubilem, omnes ventos, prout quotidie flant, indicat. Vnaque horæ sub eodem tabulato patent per alium indicem ex eodem centro reuolutum. Atque hæc est exterior domus delinatio qualis patet ab Oriente aspicientibus, quibus omnia eodem modo responderet ab Occidentali parte, quemadmodum Meridionalis & Septentrionalis facies etiam sibi ipsis in omnibus assimilantur.

Ichnographia Explicatio.

A Ianua Orientalis. C. Occidentalis ianua. g. Transitus quatuor ad angulum rectum concurrente. B. Fons aquarium volubilem rotans, qui aquas hinc inde eiaculat. D. Coenaculum hibernum. E. F. G. cameræ pro hospitibus. L. Gradus maiores per quos ascenditur in superiorem contignationem. H. Coquina. I. Pocus. K. Puteus profundus 40. vinarum artificio Hydatico feruens, & aquas per Siphones in omnes Cameras totius domus distribuens. M. Ambitus pro lignis reponendis. O. Gradus in pœno subterraneum ducentes. S. Circuitus supra Laboratorium, ubi in quasdam fornaces carbones deijciuntur. P. Gradus minores ducentes à Laboratorio in Observatorium. R. Cæuea auiaria versus occidentem. Q. Alia cæuea auiaria versus ortum, in quibus aues liberè in parvis arboribus hinc inde volantes cantant. T. Bibliotheca. VV. Globus ille magus aurichalicus. 4. Camini. V. Mensæ. Y. Lecti. N. loci secreti. Sunt autem omnia in hac tota distributione, seinuicem respicientia & æqualia, ita vt quatuor Cameræ, eiusdem sint magnitudinis, itidem & turres vtrique adhærentes cum suis ambibus, Porticus etiam & atria decussatim conclauiæ æqualiter dirimentia, eandem inuicem magnitudinem seruant. Omnia vero quæ tum in Ichnographia, tum in Orthographia conspiciuntur proportionem magnitudinis eam habent, cuius Basis quadrata intelligitur in quolibet latere esse pedum 50.

Delineationis totius capacitatis explicatio.

A Domus præcipua in ipso meditullio totius capacitatis extructa, & per quatuor latera æquale quadratum efficientia in 4. mundi plagas exactissimè vergens, ita vt due turriculæ Meridiem & Septentrionem, ambæ verò valæ Ortum & Occasum exquisitè respiciant. E. Porte Orientalis opera rustico & Tuscano cōposita. D. Porta Occidentalis eodem opere elaborata. Habent autem hæc duæ portæ superius duos canes maiores Anglicos excubatores cum sua domuncula, vt vndique aduenientes latratu indicent. B. Officina Typographica maioris domus Idæam in parua forma referens. C. Domuncula pro seruis, etiam maiorem domum, quò ad frontispicia repræsentans & subterraneum habens carcerem. F. Exterior valli facies. G. Interior valli forma cum sua planitie, ubi duo coniunctim spaciari possunt. N. Quatuor viæ versus ambas portas & vtramque domunculam ducentes, in 4. mundi plagas ad amussim excurrentes. O. Quatuor ianue hortorum. M. Umbracula amoenitatis gratia in hortis constructa. L. Horti herbarum & florum. H. Horti arborum varij generis numero trecentarum. I. Ludus quem *Pilæntasæl* vocant. K. Ludus globulorum quem *Kolltasæl* vocant. Atque hæc est totius capacitatis generalis descriptio. Habet autem valli ambitus figuram quadratam, cuius singula latera continent pedes 300. Altitudo verò ipsius valli ab imo fundamento est pedum 18. Crassitudo eiusdem infima est pedum 14. Suprema verò ubi ambulatur, pedum 9. Domus ipsa in medio sita, quæ etiam exactè quadrata est, habet in singulis lateribus pedes 40. Altitudo muri 50. Turres vero rotundæ Meridie & Septentrione annexi habent 20. pedes in diametro, quibus ambitus exterior adhærentes addunt pedes 9. Porticus ab Oriente & Occidente inferius quadrati habent 14. pedes in quolibet latere. Tota altitudo domus à terræ superficie vsque ad Pegasus supremum est pedum 70. Domus etiam tota, quaquaversum patet, hypogæa habet ædificia, quorum profunditas est pedum duodecim, hæc verò subterranea cum sint, non hic repræsentantur.